

Project Geluidsisolatie Schiphol (GIS)

Voortgangsrapportage no. 15

2^e halfjaar 2011

1	INLEIDING EN SAMENVATTING	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Leeswijzer	3
1.3	Samenvatting	3
2	ESSENTIALIA	4
2.1	Inleiding	4
2.2	De geluidsisolatieprojecten	4
2.3	Aankoop geluidszones en veiligheidszones LIB	4
2.4	Schadeschap luchthaven Schiphol	5
2.5	Organisatie van projecten	5
3	DE PROJECTEN IN HUN OMGEVING	6
3.1	Beleidsontwikkelingen	6
3.2	Communicatie	6
3.3	Voortgang per project	6
4	BEHEERSING VAN PROJECTEN	10
4.1	Scope	10
4.2	Planning	10
4.3	Financiën	10
4.3.1	Projectbudget	10
4.3.2	Uitputting post onvoorzien	12
4.3.3	Uitgaven en ontvangsten GIS-2	12
4.3.4	Verplichtingen GIS-2	12
4.3.5	Uitgaven GIS-3 en overige projecten	12
4.3.6	Verplichtingen GIS-3 en overige projecten	13
4.3.7	Ontvangsten heffingen	13
4.4	Risico's, mee- en tegenvallers en prognose eindstand	14
4.4.1	GIS-2	14
4.4.2	GIS-3	15
4.5	Kwaliteit en kennis	15
4.6	Audits en onderzoeken door derden	15
	Bijlage 1: Begrippen en afkortingenlijst	16
	Bijlage 2: Nadere toelichting Ke-etmaalisolatie en LAeq-nachtisolatie	17

1 Inleiding en samenvatting

1.1 Inleiding

Het voorliggende rapport betreft de vijftiende voortgangsrapportage over het Project Geluidsisolatie Schiphol en is opgesteld conform de Regeling Grote Projecten. Het rapport beslaat de periode van 1 juli 2011 tot 1 januari 2012 en heeft betrekking op alle projecten die in het kader van geluidhinder en externe veiligheid ten behoeve van de luchthaven Schiphol worden uitgevoerd.

Het gaat om de volgende projecten:

- Geluidsisolatie Schiphol fase 2 (GIS-2)
- Geluidsisolatie Schiphol fase 3 (GIS-3)
- Aankoop en sloop van woningen binnen de geluidsloopzone
- Aankoop en sloop van woningen en woonschepen binnen de veiligheidssloopzone
- Financiering van het Schadeschap Luchthaven Schiphol.

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de projecten GIS-2 en GIS-3. Voor de "Aankoop en sloop van woningen" draagt het ministerie de beleidsverantwoordelijkheid en ligt de uitvoeringsverantwoordelijkheid bij de betrokken gemeenten.

Het Schadeschap Luchthaven Schiphol is een openbaar lichaam dat is ingesteld op grond van de Gemeenschappelijke regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol. Het Schadeschap heeft een onafhankelijke positie. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu c.q. Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor de kosten die het Schadeschap op grond van de Gemeenschappelijke regeling rechtmatig kan declareren, maar draagt geen inhoudelijke verantwoordelijkheid. Daarom voorziet deze rapportage alleen in een financiële verantwoording van het Schadeschap.

1.2 Leeswijzer

Deze voortgangsrapportage bestaat uit de volgende hoofdonderdelen:

- Hoofdstuk 2: de essentialia van de projecten
- Hoofdstuk 3: de projecten in hun omgeving
- Hoofdstuk 4: de beheersing van de projecten.

1.3 Samenvatting

GIS-2

Deze fase van het geluidsisolatieproject is feitelijk beëindigd op 30 juni 2008. Formele afsluiting zal plaatsvinden na de onherroepelijke uitspraak van de Raad voor de Arbitrage voor de Bouw over de claim van de aannemers betreffende de eindafrekeningen van woningen die vóór 2005 zijn geïsoleerd.

GIS-3

In het kader van GIS-3 onderzoekt het Project Geluidsisolatie Schiphol fase 3 (PROGIS) of de eigenaren van 5.213 woningen recht hebben op de isolatie van hun woning tegen vliegtuiggeluid. Omdat een deel van de eigenaren afziet van deelname aan het geluidsisolatieproject en omdat uit onderzoek blijkt dat een relatief groot aantal woningen al in de bestaande toestand blijkt te voldoen aan de wettelijke eisen van de geluidwering, is het aantal woningen dat daadwerkelijk wordt voorzien van geluidwerende voorzieningen aanmerkelijk lager dan het aantal woningen dat wordt onderzocht.

In voorgaande rapportages is vermeld dat de isolatie van woningen naar verwachting zal worden afgerond tussen 30 april en 30 november 2011. Eind november waren 1103 objecten geïsoleerd opgeleverd. Op 31 december 2011 bedroeg dit aantal 1105. Er zijn nog 6 objecten die vanwege diverse redenen na 2011 zullen worden opgeleverd. Dit betreft vooral woningen waarvan de eigenaar zelf de geluidwerende voorzieningen aanbrengt, woningen waarvan de isolatie op verzoek van de eigenaar is uitgesteld en woningen die door een beroepsprocedure later in het proces zijn opgenomen. In hoofdstuk 3 wordt de voortgang van GIS-3 meer in detail besproken.

Het project wordt in 2012 financieel en administratief afgerond. De financiële raming is in de verslagperiode in neerwaartse zin bijgesteld tot M€ 51,9. In de voorgaande raming was rekening gehouden met een groter aantal te isoleren woningen.

2 Essentialia

2.1 Inleiding

De luchthaven Schiphol is in een intensief bebouwde omgeving gelegen, met als gevolg dat vele omwonenden dagelijks worden geconfronteerd met geluidsoverlast van startende en landende vliegtuigen. Het beleid van de overheid is erop gericht de nadelige effecten van de luchthaven Schiphol te beperken. Daarom voert de overheid in de omgeving van Schiphol een aantal projecten uit, te weten:

- geluidsisolatieprojecten;
- aankoop en sloop van objecten binnen de geluidsloopzone en veiligheidssloopzone;
- aankoop of verplaatsen van woonschepen binnen de geluidszone;
- financiering van het Schadeschap Luchthaven Schiphol voor de behandeling van schadeclaims.

De kosten van deze projecten worden door de overheid voorgefinancierd en vervolgens grotendeels op de luchtvaartsector verhaald.

2.2 De geluidsisolatieprojecten

Al sinds het begin van de jaren tachtig worden 'geluidsgevoelige objecten' in de omgeving van Schiphol geïsoleerd. Onder 'geluidsgevoelige objecten' worden woningen, scholen en zorgcentra verstaan. De mate van isolatie hangt af van de berekende geluidsbelasting. Hierbij maakt de overheid onderscheid tussen etmaalisolatie en nachtsisolatie. Of een object voor etmaalisolatie in aanmerking komt hangt af van de geluidsbelasting die wordt berekend op basis van zogenaamde Kosteneenheden (Ke). Voor nachtsisolatie geldt het equivalente A-gewogen geluidsniveau (LAeq). In bijlage 2 van deze voortgangsrapportage vindt u een nadere toelichting.

Het isolatiegebied, zoals opgenomen in bijlage 3 en 4 van de Regeling geluidwerende voorzieningen 1997 (RGV'97), is gebaseerd op geluidscontouren die worden berekend. Bij deze berekeningen wordt rekening gehouden met de aan- en uitvliegroutes, de verkeersomvang en de vlootsamenstelling. Aanpassing van het gebruik van de luchthaven, zoals andere vliegroutes, betekent doorgaans een wijziging van de geluidscontouren. Afhankelijk van de omvang van de wijziging wordt het isolatiegebied in de RGV'97 aangepast. Het isolatiegebied voor het etmaal is gebaseerd op 40 Ke-contour; woningen die binnen deze contour liggen worden geïsoleerd. Woningen met een geluidsbelasting van meer dan 65 Ke worden gesloopt. Tot mei 2003 werden woningen binnen de 55 Ke-contour, die niet voldoende konden worden geïsoleerd, eveneens gesloopt. Een woning binnen de zogenaamde 26 LAeq-contour komt in aanmerking voor isolatie van de slaapvertrekken.

GIS-1

Begin jaren '80 besloot de regering tot isolatie van woningen rond Schiphol. Onder het project Geluidsisolatie Schiphol, fase 1 (GIS-1), zijn 3.700 objecten geïsoleerd. De kosten van GIS-1 bedroegen M€ 126,8. De uitvoering van GIS-1 is in 1997 afgerond; de klacht- en garantieregeling is in 2007 afgerond.

GIS-2

Het Project Geluidsisolatie Schiphol fase 2 (GIS-2) is in 1997 gestart. De isolatie onder GIS-2 is per 1 juli 2008 afgerond, waarbij 8.465 geluidsgevoelige objecten zijn geïsoleerd. De kosten van GIS-2 bedroegen 396,6 M€. De klacht- en garantieregeling loopt door tot 2017.

GIS-3

GIS-3 is de derde fase van het Project Geluidsisolatie Schiphol. Als gevolg van de ingebruikname van de vijfde baan is een nieuw isolatiegebied vastgesteld op basis van het Luchthavenindelingbesluit Schiphol (LIB). In het kader van GIS-3 worden ook woningen in beschouwing genomen die tijdens eerdere geluidsisolatieprojecten niet geïsoleerd zijn. Verder komen al geïsoleerde woningen in aanmerking voor aanvullende geluidwerende voorzieningen indien de geluidsbelasting met een bepaalde waarde is toegenomen. GIS-3 wordt, evenals GIS-2, uitgevoerd door PROGIS, zijnde een projectorganisatie van Rijkswaterstaat. In 2006 is gestart met de uitvoering van GIS-3. De laatste GIS-3 woningen worden naar verwachting in de nazorgfase van het project opgeleverd. Inclusief administratieve en organisatorische afwikkeling kan het project in de loop van 2012 definitief worden afgerond.

2.3 Aankoop geluidsloopzones en veiligheidssloopzones Luchthavenindelingbesluit Schiphol

Aankoop geluidsloopzones LIB Schiphol

Tot de inwerkingtreding van het LIB in februari 2003 was de inzet van de overheid erop gericht om woningen binnen de 55 Ke-contour, die niet konden worden geïsoleerd, aan te kopen en te slopen.

Met de inwerkingtreding van het LIB is alleen nog de aankoop van woningen mogelijk die een geluidsbelasting van meer dan 65 Ke hebben. De uitvoering van het beleid ligt sindsdien bij de betrokken (deel)gemeenten.

Als gevolg van de motie -Hofstra (Kamerstuk 2001-2002, 27603, nr. 74) kunnen eigenaren overigens niet worden verplicht om hun woning te verkopen. Als zij tot verkoop besluiten, kunnen zij hun object aan de gemeente voor aankoop aanbieden. De gemeente koopt vervolgens het desbetreffende pand tegen de onteigeningswaarde. De aangekochte woningen dienen in beginsel binnen één jaar na verwerving te worden gesloopt. De grond komt in het bezit van de desbetreffende gemeente. De gemeente kan conform de Regeling Uitkeringen Beperkingengebied Schiphol, die in juli 2003 van kracht geworden is, de gemaakte kosten declareren bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu. De restwaarde van de grond na de sloop van de woning wordt niet vergoed door het ministerie. De door het ministerie aan de gemeenten vergoede kosten worden doorbelast aan de luchtvaartmaatschappijen.

Aankoop veiligheidssloopzones LIB Schiphol

Het LIB stelt een veiligheidssloopzone vast rond de luchthaven. Binnen dit gebied is het zogeheten plaatsgebonden risico groter dan 10^{-5} . In dit gebied zijn geen woningen toegestaan. Aan de bewoners heeft de overheid een aanbod gedaan om hun woning of woonschip aan te kopen. De aangekochte woningen en woonschepen worden vervolgens gesloopt. Woonschepen kunnen ook worden verplaatst. Sinds juli 2003 ligt de uitvoeringsverantwoordelijkheid bij de betrokken (deel)gemeenten. De gevolgde procedure komt overeen met de procedure 'Aankoop en sloop van woningen binnen de geluidssloopzone'.

Woonschepen geluidszones Schiphol

Woonschepen kunnen niet worden geïsoleerd, omdat ze na isolatie te zwaar zouden zijn om te kunnen blijven drijven. Daarom zijn eigenaren van woonschepen binnen het isolatiegebied tot 20 augustus 2005 in de gelegenheid gesteld om hun schip voor aankoop door het Rijk aan te bieden. Ook konden eigenaren ingaan op een aanbod voor een alternatieve gelijkwaardige locatie voor hun schip. Het project is afgerond. NB Op grond van het vigerende beleid is de aankoop van woonschepen door de Staat niet meer aan de orde.

2.4 Schadeschap Luchthaven Schiphol

Het Schadeschap Luchthaven Schiphol is een openbaar lichaam dat is ingesteld op grond van de Gemeenschappelijke regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol. Het Schadeschap is uitsluitend voor schadebehandeling opgericht en heeft een loketfunctie voor de afhandeling van schadevergoedingen die verband houden met de luchthaven Schiphol. In concreto betreft het de afhandeling van verzoeken tot schadevergoeding die verband houden met de uitbreiding van het luchtvaartterrein Schiphol en een aantal wijzigingen in de infrastructuur in de omgeving van Schiphol op grond van artikel 9 van de Gemeenschappelijke regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol. Deze regeling is in november 1998 ingegaan voor de duur van tien jaar en wordt sinds 2008 jaarlijks verlengd. Verzoeken om schadevergoeding kunnen worden ingediend binnen vijf jaar nadat de bepaling waardoor schade wordt geleden onherroepelijk is geworden. In het Schadeschap zijn vertegenwoordigd het ministerie van Infrastructuur en Milieu, de provincie Noord-Holland, het Hoogheemraadschap van Rijnland en in totaal 21 gemeenten en stadsdelen. Het Schadeschap heeft een onafhankelijke positie. Evenals de andere bestuursorganen die deelnemen in de Gemeenschappelijke regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol heeft het ministerie van Infrastructuur en Milieu zitting in het bestuur van het Schadeschap.

2.5 Organisatie van de projecten

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu is integraal verantwoordelijk voor de projecten GIS-2 en GIS-3. PROGIS, een projectorganisatie van Rijkswaterstaat, is belast met de uitvoering van de geluidsisolatie. Over de projecten 'Aankoop en sloop van woningen binnen de geluidszone' en 'Aankoop en sloop van woningen en woonschepen binnen de veiligheidszone' draagt het ministerie van Infrastructuur en Milieu de beleidsverantwoordelijkheid. De uitvoeringsverantwoordelijkheid voor deze twee projecten ligt bij de desbetreffende (deel)gemeenten. Het Schadeschap Luchthaven Schiphol is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam.

3 De projecten in hun omgeving

3.1 Beleidsontwikkelingen

Mogelijke verbeteringen in het isolatieprogramma

Om de isolatie nog beter te laten aansluiten bij de wensen van de omgeving is er in het kader van de uitwerking van de afspraken, die gemaakt zijn aan de Alderstafel, onderzocht of er verbeteringen mogelijk zijn in het isolatieprogramma, hetzij door wijzigingen in de bestaande uitvoering, hetzij door het beleid voor eventuele volgende projecten aan te passen. Randvoorwaarde hierbij is een efficiënte, effectieve en budgetneutrale besteding van de middelen die voor GIS zijn geraamd. Aangezien de uitvoering van het GIS-3 project in de laatste fase zit, richten de verbeteringen zich vooral op een eventueel nieuw isolatieprogramma. Het isolatiegebied rond Schiphol is gebaseerd op de 40 Ke-contour. In 2003 is voor de geluidsnormering rond Schiphol overgestapt op een andere dosismaat, te weten de Lden. Reeds eerder werd afgesproken dat ook voor het isolatiebeleid deze overstap gemaakt zal worden. Met de afronding van GIS-3 behoort het isolatieproject dat gebaseerd is op de Ke-systematiek tot het verleden. Indien in de toekomst het gebruik van de luchthaven Schiphol substantieel wijzigt (en daarmee ook de geluidsbelasting voor de omgeving) zal ook onderzocht worden of het isolatieprogramma uitgebreid zal worden. Dan zal ook bezien worden of deze uitbreiding gebaseerd kan worden op een Lden-waarde. Een eerste beoordeling is aan de orde als na afloop van het tweejarig experiment wordt besloten over de invoering van een nieuw normen- en handhavingstelsel voor de luchthaven Schiphol.

3.2 Communicatie

Progis informeert regelmatig alle betrokken gemeenten over de voortgang van het GIS-3 project. De toegang tot Progis informatie via internet is in de verslagperiode gewijzigd. Bij het aanroepen van de oorspronkelijke internetsite (www.progis.nl) worden geïnteresseerden door middel van een doorlink verbonden met de internetsite van RWS. Hier treffen zij informatie aan over de (afgeronde) GIS projecten. Ook kunnen zij via een contactformulier vragen stellen, bijvoorbeeld met het oog op de garantieregeling van de aangebrachte geluidwerende voorzieningen.

3.3 Voortgang per project

In deze paragraaf wordt gerapporteerd over de voortgang van GIS-2, GIS-3 en de overige projecten.

GIS-2

De isolatiewerkzaamheden in het kader van GIS-2 zijn, zoals hiervoor werd vermeld, op 30 juni 2008 beëindigd. Op die datum waren 8.465 objecten geïsoleerd.

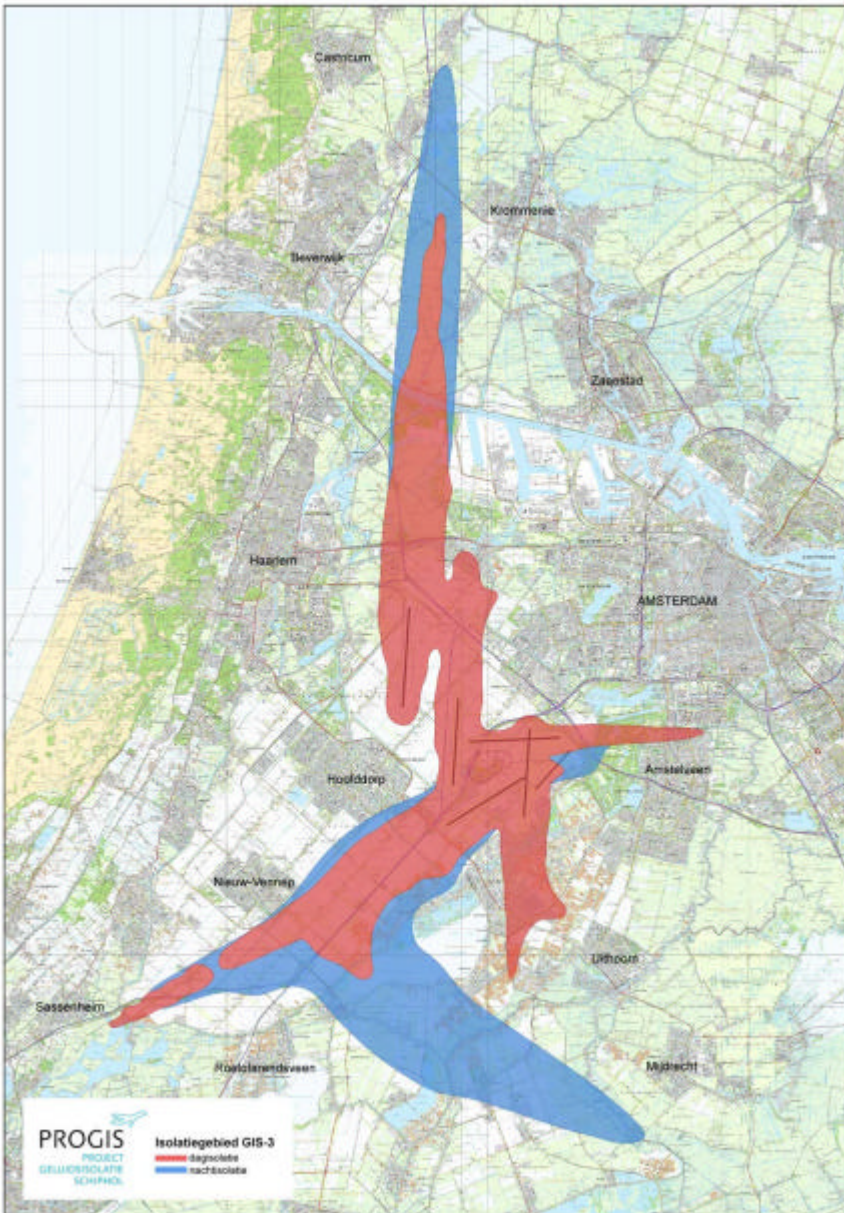
Afwikkeling eindafrekeningen

In de vorige rapportages werd melding gemaakt van het bij de Raad voor de Arbitrage voor de Bouw aanhangige arbitraal geding tussen de aannemerscombinatie dB2000 VOF en BAM Wilma en de Staat der Nederlanden over ingediende eindafrekeningen. Het door de Raad van Arbitrage aan deskundigen opgedragen onderzoek is afgerond. De Raad heeft partijen naar aanleiding van het deskundigenbericht in de gelegenheid gesteld schriftelijk te reageren op het deskundigen onderzoek. De volgende stap (mondelijke behandeling) is voorzien in de eerste helft van 2012. Vanwege de onzekere uitkomst is een eventuele (positieve of negatieve) opbrengst van het arbitraal geding niet in het projectbudget GIS-2 meegenomen.

GIS-3

Binnen het isolatiegebied, dat is afgebeeld in de figuur op de volgende pagina, zijn 12.148 objecten bij PROGIS bekend die aangemerkt kunnen worden als geluidgevoelig object in de zin van de RGV'97. Van deze objecten zijn er 5.213 opgenomen in het isolatieprogramma. Het aantal objecten dat in het isolatieprogramma is opgenomen is met 2 toegenomen ten opzichte van de vorige rapportage. Het betreft in beide gevallen een correctie in de woningadministratie. De overige objecten (6.935) zijn om verschillende redenen niet in het isolatieprogramma opgenomen, bijvoorbeeld omdat het object al onder de vigeur van GIS-1 of GIS-2 voldoende geïsoleerd is of omdat er sprake is van nieuwbouw.

Figuur 1: isolatie contouren GIS-3

De gegevens zoals deze thans bij PROGIS bekend zijn staan vermeld in onderstaande tabel 1.

Tabel 1: Geluidsgevoelige objecten binnen isolatiecontouren GIS-3	
	Aantal
Geluidsgevoelige objecten binnen contouren GIS-3	12.148
Geluidsgevoelige objecten opgenomen in isolatieprogramma	5.213

Binnen het isolatieprogramma maakt PROGIS conform de RGV'97 onderscheid tussen dag- (of Ke-isolatie) en nacht-isolatie (of LAeq-isolatie). Dagisolatie biedt bescherming tegen het geluid van vliegbewegingen gedurende de gehele dag (24 uur). Nachtisolatie biedt bescherming tegen het geluid van de vluchten die van 23:00 u tot 06:00 u over of in de buurt van de woning komen. Bij dagisolatie komen de leefvertrekken (woonkamer, eetkamer en slaapkamers) in aanmerking voor isolatie. Bij nachtisolatie komen alleen de slaapkamers in aanmerking voor geluidwerende voorzieningen.

Onderstaande tabel 2 laat een verdeling zien van het isolatieprogramma GIS-3 verdeeld naar dag- en nachtisolatie.

Tabel 2: Isolatieprogramma GIS-3 verdeeld naar dag- en nachtisolatie		
	dagisolatie	nachtsolatie
Aantal woningen in GIS-3	1.351 (26%)	3.862 (74%)

Voortgang isolatieproces

In onderstaande tabel 3 is de voortgang van het isolatieprogramma GIS-3 weergegeven. In de tabel worden de navolgende vier fasen onderscheiden. In de eerste fase - de deelnemingsfase - vraagt PROGIS of de eigenaar van een woning geïnteresseerd is in deelname aan het geluidsisolatieproject; deze fase is afgerond. In de tweede fase onderzoekt een ingenieurbureau of de woning daadwerkelijk geluidwerende voorzieningen nodig heeft. In de derde fase neemt de minister het besluit tot het aanbrengen van geluidwerende voorzieningen. In de vierde fase worden ten slotte de geluidwerende voorzieningen aangebracht. Uit de tabel blijkt dat er in de derde fase nog 2 en in de vierde fase nog 6 woningen in behandeling zijn. Met betrekking tot deze woningen wordt het volgende opgemerkt:

- De isolatie van 1 woning is uitgesteld naar het voorjaar van 2012 in verband met persoonlijke omstandigheden van de bewoner.
- Als gevolg van een uitspraak van de rechter komen 3 woningen alsnog in aanmerking voor isolatie. Deze woningen zijn recentelijk in het isolatieproces opgenomen en zullen in mei 2012 worden opgeleverd.
- Voor 1 woning is een regelovereenkomst gesloten waarbij de eigenaar zelf vervangende en geïsoleerde nieuwbouw realiseert. Het betreft een ex-GIS-2 pand dat in 2008 overgeheveld is naar GIS-3. De planologische procedures hebben gezorgd voor vertraging. De verwachting is dat de eigenaar medio 2012 de vervangende nieuwbouw zal opleveren.
- Voor 1 (eveneens ex-GIS-2) pand is destijds een overeenkomst gesloten voor isolatie door de eigenaar zelf. Het betreft een studentenhuisvesting in Amstelveen. Omdat de eigenaar zich volgens Progis niet (volledig) aan de bepalingen heeft gehouden van de overeenkomst is een geschil ontstaan dat heeft geleid tot een rechtszaak. Tijdens de rechtszaak in november 2011 is een minnelijke schikking getroffen waarbij de eigenaar zorg draagt voor isolatie en de Staat slechts bijdraagt in de kosten van isolatie van een (klein) deel van het gebouw. De werkzaamheden zullen worden uitgevoerd als onderdeel van de revitalisering van het Uilenstede complex in Amstelveen en de laatste betaling door Progis zal plaatsvinden in 2014.
- Er lopen nog 2 zaken waar de eigenaar beroep heeft aangetekend tegen het isolatiebesluit.

Daarnaast zijn er nog 5 bezwaren en beroepen in behandeling tegen het besluit om de woning niet te isoleren. De verwachting is dat de behandeling van deze bezwaren en beroepen zal leiden tot de isolatie van 1 tot 3 aanvullende panden. Deze isolatie kan worden afgerond in de eerste helft van 2012.

Tabel 3: voortgang isolatieprogramma GIS-3			
	1-7-11	31-12-11	
Woningen in isolatieprogramma	5.211	5.213	
Fase 1 Deelnemingsfase	- eigenaar kiest voor isolatie	4.106	4.108
	- eigenaar kiest niet voor isolatie	1.105	1.105
	- in proces	0	0
Fase 2 Onderzoeksfase	- woning heeft isolatie nodig	1.638	1.640
	- woning heeft geen isolatie nodig	1.826	1.826
	- nog in proces bij ingenieurbureau	0	0
Fase 3 Besluitvormingsfase	- er is een isolatiebesluit	1.208	1.211
	- in proces	6	2
Fase 4 Uitvoeringsfase	- woning is opgeleverd	1.033	1.105
	- woning nog in proces bij aannemer	66	6
Uitval na fase 1	- eigenaar ziet na deelnemingsfase alsnog af van isolatie	1.167	1.169

Overige projecten

De status van de aankoop van woningen in de geluidssloopzone en de veiligheidszone is vermeld in onderstaande tabel 4

Tabel 4: Overzicht overige projecten (peildatum: 31 december 2011)						
	Realisatie t/m jun 11	Realisatie verslagperiode	Realisatie totaal	Nog te realiseren	Totaal prognose	Planning gereed
Aankoop LIB geluidssloopzones Schiphol	38	0	38	5	43	Geen
Aankoop LIB veiligheidsloopzones Schiphol	59	1	60	12	72	Geen

4 Beheersing van projecten

4.1 Scope

GIS-2

GIS-2 is afgerond op 30 juni 2008.

GIS-3

In de verslagperiode is de scope gewijzigd als gevolg van het naar beneden bijstellen van de PRI-raming 2011.

4.2 Planning

GIS-2

Na de einduitspraak van de Raad van Arbitrage kan GIS-2 administratief worden afgesloten.

GIS-3

Een weergave van de planning voor GIS-3 wordt vermeld in onderstaande tabel 5.

Tabel 5: Planning uitvoering GIS-3 (peildatum: 31 december 2011)	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	1 ^e	2 ^e	1 ^e	2 ^e	1 ^e	2 ^e	1 ^e	2 ^e	1 ^e	2 ^e	1 ^e	2 ^e	1 ^e	2 ^e
Omvorming organisatie tot GIS-3	■													
Projectplan	■	■												
Wijziging RGV	■	■												
Isolatieprogramma conform RGV														
Aanbesteding technisch management			■	■										
Informereren eigenaren in isolatiegebied			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vorbereiding (onderzoek en ontwerp)			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aanbrengen geluidwerende voorzieningen														
Administratieve afwikkeling GIS-3														

Aankoop LIB geluidsliepzones Schiphol

Eigenaren kunnen als gevolg van de motie -Hofstra (Kamerstuk 2001-2002, 27603, nr. 74) niet worden verplicht om hun woning te verlaten. Om die reden kan een einddatum niet worden vastgesteld.

Aankoop LIB veiligheidsliepzones Schiphol

Eigenaren kunnen als gevolg van de motie -Hofstra (Kamerstuk 2001-2002, 27603, nr. 74) niet worden verplicht om hun woning te verlaten. Om die reden kan een einddatum niet worden vastgesteld.

4.3 Financiën

In deze paragraaf wordt ingegaan op de financiële ontwikkelingen. Vanwege de financiële omvang gaat de aandacht primair uit naar GIS-2 en GIS-3.

De uitgaven voor de projecten GIS-2 en GIS-3 binnen de geluidsliepzone evenals het Schadeschap luchthaven Schiphol en de amoveringen van woningen binnen de geluidsliepzone, worden verantwoord op artikel 36 (Bewaken, waarborgen en verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving, gegeven de toename van mobiliteit, onderdeel 36.03: Luchtvaart) van de begroting van Infrastructuur en Milieu. De uitgaven voor de amoveringen van woningen en woonschepen binnen de veiligheidsliepzone worden verantwoord op artikel 33 (Veiligheid gericht op de beheersing van veiligheidsrisico's, onderdeel 33.01: Externe veiligheid).

4.3.1 Projectbudget

In de verslagperiode is PRI-raming voor GIS-3 herzien en zijn wijzigingen in het projectbudget verwerkt ten behoeve van de suppletoire begroting.

Tabel 6 Projectbudget		Projectbudget GIS in miljoen EUR			
		PKB '95 (pp 1994)	Vorige periode (incl. PKB)	Wijzigingen deze periode	Totaal
art. 36	Geluidsisolatie Schiphol fase 2 (GIS-2)	180,0	396,6	0,0	396,6
	Klachtenafhandeling Geluidsisolatie Schiphol		7,9	0,0	7,9
	Geluidsisolatie Schiphol fase 3 (GIS-3)		60,0	-8,1	51,9
	Aankoop LIB geluidsliepzones Schiphol		24,9	0,0	24,9
	Woonschepen geluidszones Schiphol		17,6	0,0	17,6
	Behandeling en uitbetaling schadeclaims Schiphol		97,4	0,0	97,4
art. 33	Aankoop LIB veiligheidssloopzones Schiphol		37,4	0,0	37,4
Totaal			641,8	-8,1	633,7

Toelichting betreffende prijspeil:

- de GIS-3 kosten hebben betrekking op een recente raming en scope met prijspeil 2011;
- de GIS-2 kosten hebben betrekking op een raming en scope met prijspeil 2008;
- de PKB raming uit 1995 heeft betrekking op een raming uit 1994.

GIS-2

De isolatie in het kader van GIS-2 is afgerond op 30 juni 2008.

GIS-3

Tabel 7 bevat een overzicht van de mutaties in het projectbudget van GIS-3.

Tabel 7: Mutatie overzicht projectbudget GIS-3 (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)	Datum	Totaal nieuwe raming	Gecommuniceerd met Tweede Kamer	Prijs- peil	Bron
1. Start GIS-3	2003	99,3	99,3	2003	PRI-raming 2003
2. PRI-raming 2007	2007			2006	PRI-raming 2007
o.a.:					
- Lagere uitvoeringskosten wegens andere marktbenadering					
<i>Totaal mutatie</i>		-21,9			
3. PRI-raming 2008	2008			2008	PRI-raming 2008
o.a.:					
- Lagere uitvoeringskosten wegens andere marktbenadering					
- Minder woningen te isoleren					
- Kosten overgehevelde GIS-2 woningen (plus 8,1 Meuro)					
<i>Totale mutatie</i>		0,0			
Nieuwe stand raming		77,4	77,4		
4. PRI-raming 2009	2009			2009	PRI-raming 2009
o.a.:					
- Lagere kosten ontwerpbureaus					
- Extra kosten kwaliteitscontroles ontwerpbureaus					
- Lager aantal woningen					
- Langere projectduur					
<i>Totale mutatie</i>		-3,1			
Nieuwe stand raming		74,3	74,3		
5. PRI raming 2010	2010			2010	PRI-raming 2010
- Lager aantal woningen					
Nieuwe stand raming		-14,3	60,0		
		60,0	60,0		
6. PRI raming 2011	2011			2011	PRI-raming 2011
Lager aantal woningen					
Risicoreservering verlaagd					
Ontvangsten van wensvoorzieningen verwerkt					
<i>Totale mutatie</i>		-8,1	51,9		
Projectbudget GIS-3 per 01-01-2012		60,0	51,9		

4.3.2 Uitputting post onvoorzien

GIS-2

GIS-2 is, zoals hiervoor al gemeld, een afgerond project.

GIS-3

In de PRI-raming 2011 is de post "onvoorzien" verlaagd van M€ 1,4 naar M€ 0,8; hiervan is geen gebruik gemaakt.

4.3.3 Uitgaven en ontvangsten GIS-2

In tabel 8 is de stand van zaken ten aanzien van uitgaven en ontvangsten (eigen bijdrage voor wensvoorzieningen eigenaren) weergegeven. Wensvoorzieningen zijn maatregelen die op verzoek en op kosten van eigenaren tijdens de uitvoering van de isolatiewerkzaamheden worden aangebracht.

Tabel 8: Uitgaven en ontvangsten GIS-2 (kas) (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)				
		t/m 30-06-2011	In verslag- periode	t/m 31-12-2011
Art. 36	Uitgaven	403,6	0,0	403,6
	Ontvangsten (eigen bijdrage / wensvoorzieningen bewoners)	7,3	0,0	7,3
	Totale kosten GIS-2 (kas) (uitgaven -/- ontvangsten)	396,3	0,0	396,3

4.3.4 Verplichtingen GIS-2

In tabel 9 is de stand van zaken ten aanzien van de verplichtingen GIS-2 weergegeven.

Tabel 9: Verplichtingen GIS-2 (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)				
		t/m 30-06-2011	In verslag- periode	t/m 31-12-2011
Art. 36	Aangegane verplichtingen	411,4	0,0	411,4
	Totale verplichtingen GIS 2	411,4	0,0	411,4

Opmerking: de verplichtingenstand is hoger dan de kasrealisatie zoals vermeld in tabel 8 en ook hoger dan het projectbudget omdat de verplichtingenstand geen rekening houdt met ontvangsten en omdat een eventuele positief of negatief resultaat van de Arbitrage inzake de eindafrekeningen niet is meegenomen in het projectbudget.

4.3.5 Uitgaven GIS-3 en overige projecten

GIS-3

In tabel 10A is de stand van zaken weergegeven ten aanzien van de uitgaven voor GIS-3.

Tabel 10A: Uitgaven en ontvangsten GIS-3 (kas) (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)				
		t/m 30-06-2011	In verslag- periode	t/m 31-12-2011
Art. 36	Uitgaven	39,1	6,8	45,9
	Ontvangsten (bijdrage/wensvoorzieningen eigenaren)	0,4	0,0	0,4
	Totaal GIS-3 (kas)	38,7	6,8	45,5

Overige projecten

In tabel 10B is de stand van zaken weergegeven ten aanzien van de uitgaven voor de overige projecten.

Tabel 10B: Uitgaven overige projecten (kas) (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)			
	t/m 30-06-2011	In verslag- periode	t/m 31-12-2011
art. 36 Klachtenafhandeling Geluidsisolatie Schiphol	1,3	0,1	1,4
Aankoop LIB geluidsliepzones Schiphol	23,1	0,0	23,1
Woonschepen geluidszones Schiphol	17,4	0,0	17,4
Behandeling en uitbetaling schadeclaims Schiphol	53,8	5,4	59,2
art. 33 Aankoop LIB veiligheidssloopzones Schiphol	29,4	0,2	29,6

Aankoop LIB geluidsliepzones Schiphol

Het niet verbruikte deel van het projectbudget wordt voldoende geacht voor de nog resterende activiteiten.

Woonschepen geluidszones Schiphol

Dit project is afgerond

Behandeling en uitbetaling schadeclaims Schiphol

Het Schadeschap luchthaven Schiphol beoordeelt ingediende claims van eigenaren en gaat, indien gehonoreerd, tot uitkering over. Er resteert nog M€ 38,2.

Aankoop LIB veiligheidssloopzones Schiphol

Het niet verbruikte deel van het projectbudget wordt voldoende geacht voor de nog resterende activiteiten.

4.3.6 Verplichtingen GIS-3 en overige projecten

GIS-3

In tabel 11A is de stand van zaken weergegeven ten aanzien van de verplichtingen voor GIS-3. In verband met het afronden van enkele contracten met opdrachtnemers is een aantal verplichtingen naar beneden bijgesteld.

Tabel 11A Overige verplichtingen (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)			
	t/m 30-06-2011	In verslag- periode	t/m 31-12-2011
art. 36 GIS-3	42,2	-3,6	38,6

Overige projecten

In tabel 11B is de stand van zaken weergegeven ten aanzien van de verplichtingen voor de overige projecten.

Tabel 11B Overige verplichtingen (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)			
	t/m 30-06-2011	In verslag- periode	t/m 31-12-2011
art. 36 Klachtenafhandeling Geluidsisolatie Schiphol	1,4	0,2	1,6
Aankoop LIB geluidsliepzones Schiphol	22,7	0,0	22,7
Behandeling en uitbetaling schadeclaims Schiphol	59,3	10,0	69,3
art. 33 Aankoop LIB veiligheidssloopzones Schiphol	30,5	0,2	30,7

4.3.7 Ontvangsten heffingen

De overheid financiert de kosten van de diverse projecten voor en verhaalt deze kosten via heffingen op de luchtvaartsector. De kosten van de geluidsisolatieprojecten worden verhaald door middel van een geluidsheffing. De kosten van de overige projecten (aankoop en sloop van woningen binnen de geluidsliepzone, aankoop en sloop van woningen en woonschepen binnen de veiligheidssloopzone Schiphol, financiering van het Schadeschap luchthaven Schiphol) worden sinds februari 2005 verhaald door middel van

een aparte heffing.

In tabel 12 worden de ontvangen heffingen weergegeven.

Tabel 12 (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)			
	t/m 30-06-2011	Verslag periode	t/m 31-12-2011
Ontvangsten geluidsheffing GIS-2 en GIS-3	322,6	12,8	335,4
Ontvangsten heffing overige Schipholprojecten	68,0	5,7	73,7

4.4 Risico's, mee- en tegenvallers en prognose eindstand

4.4.1 GIS-2

Onderstaand wordt gerapporteerd over de beheersing van de risico's voor GIS-2 en wordt een inschatting gegeven van de prognose eindstand. In onderstaande tabel 13 en de daaronder vermelde tekst worden de risico's beschreven.

Tabel 13 Risico's (bedragen in miljoen EUR, incl. BTW)		Waarde deze verslagperiode	Waarde vorige verslagperiode
Risico			
A	Arbitraal geding eindafrekeningen	PM	PM
B	BTW claim voormalige huisvesting Progis	0,1	0,1
SUBTOTAAL		0,1 + PM	0,1 + pm

Ad A. Eindafrekeningen

In het kader van de uitvoering van GIS-2 zijn in 1997 grootschalige contracten met drie aannemers afgesloten. Bij het verwerken van de eindafrekeningen is gebleken dat de visie van de opdrachtgever en die van de aannemers van elkaar verschillen ten aanzien van de toepassing van de eenheidsprijzen en de verrekening van de verwerkte hoeveelheden per woning. Met twee van deze aannemers is geen overeenstemming bereikt, om welke reden bij de Raad van Arbitrage een arbitraal geding aanhangig is.

Beheersmaatregel

Bij de Raad voor de Arbitrage voor de Bouw dient tussen de aannemerscombinatie dB2000 VOF en BAM Wilma en de Staat der Nederlanden een arbitraal geding over ingediende eindafrekeningen. De aannemers eisen een bedrag voor niet betaalde termijnfacturen en meerwerk. Het is mogelijk dat de eisers hun claim in het vervolg van de procedure nog verhogen voor onderdekking van de bouwplaatskosten. In reconventie eist de Staat der Nederlanden een bedrag voor onjuiste eindfacturen van circa 6.000 woningen die de aannemers vóór 2005 hebben geïsoleerd.

Vanwege de onzekere uitkomst is een eventuele (positieve of negatieve) opbrengst van het arbitraal geding niet in het projectbudget GIS-2 meegenomen.

Ad B: BTW claim voormalige huisvesting.

Zoals uit vorige rapportages blijkt, gaat het in deze zaak om de conceptdagvaarding van de eigenaar van het voormalige kantoorpand in Hoofddorp, waarin alsnog betaling wordt gevorderd van de vermeende btw over de huur van voornoemd pand. Door de Staat wordt de grondslag van de vordering betwist.

Beheersmaatregel

PROGIS laat zich in dezen bijstaan door de Corporate Dienst van Rijkswaterstaat.

Totale risicoprofiel GIS-2

Risicoprofiel is 0 tot 0,9 M€ met een verwachtingswaarde van 0,1 M€.

Prognose eindstand GIS-2

De verwachtingswaarde van de PRI-raming 2008 is M€ 396,6 (voor de isolatie van 8465 woningen). Exclusief de post onvoorzien voor bovenvermelde risico's bedraagt de bandbreedte van de PRI raming 2008 396,1 tot 397,3 M€. Op basis van deze bandbreedte en het bovenvermelde risicoprofiel bedraagt de prognose eindstand 396,1 M€ tot 398,2 M€. Dit is exclusief het resultaat van de afwikkeling van het

arbitraal geding over de eindfacturen.

4.4.2 GIS-3

Onderstaand wordt gerapporteerd over de beheersing van de risico's voor GIS-3 en wordt een inschatting gegeven van de prognose eindstand. Bij de uitvoering van het project speelden initieel de navolgende risico's:

- het ontwerpbureau maakt fouten in het ontwerp van geluidwerende voorzieningen;
- als gevolg van verschillen tussen het ontwerp van een woning en de werkelijke situatie in een woning, wordt de eigen organisatie extra belast;
- de rechter kan externe partijen in het gelijk stellen bij interpretatiegeschillen van de RGV'97;
- het projectbudget wordt overschreden als gevolg van het uitvoeren van benodigde herstelacties die PROGIS aanvankelijk niet had kunnen voorzien.

Gelet op het stadium waarin het project zich bevindt, zijn thans alleen de laatstgenoemde twee risico's nog van belang.

Beheersmaatregelen:

- ingeval van vermeende interpretatiegeschillen in de bouwregelgeving overleg met het daartoe verantwoordelijke ministerie;
- in voorkomende gevallen het verhalen van de kosten op het ontwerpbureau of de aannemer.

Totale risicoprofiel GIS-3

Risicoprofiel is 0 tot 1,6 M€ met een verwachtingswaarde van 0,8 M€

Prognose eindstand GIS-3

Exclusief de post onvoorzien en exclusief terug ontvangen wensvoorzieningen bedraagt de PRI raming M€ 51,5 met een bandbreedte van M€ 51,1 tot M€ 52,1. Inclusief terug te ontvangen wensvoorzieningen ad M€ 0,4 en het risicoprofiel varieert de prognose eindstand van GIS-3 tussen M€ 50,7 en M€ 53,3, met een verwachtingswaarde van M€ 51,9.

4.5 Kwaliteit en kennis

Conform de vereisten van de RGV'97 is bij één op de twintig geïsoleerde ruimten van opgeleverde woningen die binnen het isolatiegebied liggen, door middel van metingen de bereikte geluidsisolatie gecontroleerd. Het resultaat van de uitgevoerde metingen is nagenoeg uitstekend: slechts in twee gevallen was de uitslag negatief. In één geval betrof het een geluidstek dat tijdens het aanbrengen van de geluidwerende voorziening niet zichtbaar was. In het tweede geval bleek het noodzakelijk om de mantelbuis van de mechanische ventilatie te isoleren. Naar aanleiding van het tweede geval is dit euvel ook hersteld in een beperkt aantal andere woningen, waarbij dit euvel zich ook voordeed.

4.6 Audits en onderzoeken door derden

In opdracht van het Project Geluidsisolatie Schiphol (Progis) heeft een extern bureau verschillende onderzoeken uitgevoerd naar de tevredenheid onder de bewoners die deelnamen aan GIS-3. De resultaten van het onderzoek zijn beschikbaar gekomen in de verslagperiode. De samenvatting van het onderzoek geeft het navolgende aan: *“Overall genomen kunnen we concluderen dat deelnemers aan GIS-3 tevreden zijn. Voor de eerste fase in het isolatieproces (deelnemingsfase) scoort 67% een 3 of hoger op een schaal van 1 tot 5 voor de overall tevredenheid. Voor de (tweede) onderzoeksfase is dit percentage 70% en voor de uitvoeringsfase 83%. Indien score 3 (neutraal) wordt weggelaten en alleen gekeken wordt naar score 4 en 5 (tevreden tot zeer tevreden) dan vinden we 45%, 51% en 72%. Aspecten als de tijdsduur en de daarmee samenhangende onzekerheid zijn van invloed op de mate van tevredenheid. Dit kan verklaren waarom de tevredenheid aan het begin van het proces lager is dan aan het eind van het proces. Een ander aspect waarover de bewoners minder tevreden zijn heeft te maken met het aantal aangeboden voorzieningen. Een derde van de bewoners krijgt minder voorzieningen dan men aanvankelijk dacht. Het is onduidelijk of men denkt vanuit de regelgeving recht te hebben op meer voorzieningen of dat men 'gewoon' teleurgesteld is en op meer had gehoopt”.*

Bijlage 1: Begrippen- en afkortingenlijst

Geluidsloopzone	In dit gebied geldt een bouwverbod voor nieuwbouw en dienen bestaande woningen aan de woonbestemming te worden onttrokken
GIS-1	Geluidsisolatie Schiphol fase 1
GIS-2	Geluidsisolatie Schiphol fase 2
GIS-3	Geluidsisolatie Schiphol fase 3
Ke-woning	Woningen die binnen de 40 Ke-geluidscontour vallen en hierdoor in aanmerkingen komen voor dag- en nacht (etmaal)isolatie (alle geluidsgevoelige ruimten van een woning)
LAeq-woning	Woningen die binnen de 26 LAeq-geluidscontour vallen en hierdoor in aanmerkingen komen voor nachtsisolatie (isolatie van slaapkamers)
LIB	Luchthavenindelingbesluit Schiphol
LVB	Luchthavenverkeerbesluit Schiphol
Motie-Hofstra	Mede ter uitvoering van de kamermotie Hofstra c.s. kan een eigenaar niet tegen zijn wil in verplicht om bewoning van een woning binnen de sloopzone te beëindigen
PRI-raming	Raming volgens de systematiek Project Ramingen Infrastructuur
PROGIS	Project Geluidsisolatie Schiphol, uitvoeringsorganisatie Rijkswaterstaat regionale dienst Noord-Holland
RGV '97	Regeling geluidwerende voorzieningen 1997
Scope	Omschrijving van wat wel en wat niet tot het project behoort in termen van eisen aan realisatietijd, projectbudget, kwaliteit en communicatie
Veiligheidssloopzone	In dit gebied geldt een bouwverbod voor nieuwbouw en dienen bestaande woningen aan de woonbestemming te worden onttrokken
Wensvoorziening	Voorzieningen in een woning die op verzoek en op kosten van de eigenaar gelijktijdig met de isolatie door PROGIS worden aangebracht

Bijlage 2: Nadere toelichting Ke-etmaalisolatie en LAeq-nachtisolatie

Bij de bepaling van de geluidsbelasting worden twee maten gehanteerd, namelijk:

- **Kosteneenheid (Ke):**
Kosteneenheid is een maat voor geluidsbelasting, waarbij rekening wordt gehouden met maximale A-gewogen geluidsniveaus die worden waargenomen als gevolg van vliegtuigbewegingen in een kalenderjaar en waarbij een weegfactor wordt toegepast voor het vliegverkeer in avond en nacht. Objecten met een woonfunctie binnen de 40Ke-contour krijgen een geluidsisolatiepakket aangeboden.
- **Equivalente A-gewogen geluidsniveau (LAeq):**
Voor de nachtisolatie wordt het equivalente A-gewogen geluidsniveau in een slaapvertrek berekend voor de periode 23.00 - 06.00 uur. Indien de LAeq de waarde van 26 decibel overschrijdt komen de geluidsgevoelige slaapkamers in aanmerking voor isolatie.